

Kanada nemá moc problémů se znečištěním a respekt obyvatel k životnímu prostředí je příkladný. Recykluje se všechno, co jen trochu jde, a místo skládky končí většina domovního odpadu na kompostu.

VANCOUVER ISLAND

Ostrov Vancouver je součástí Britské Kolumbie a je na něm i hlavní město této kanadské provincie – Victoria. United World College, kde poslední dva roky studoval **PETR SUŠKA (20)**, leží v pralese asi dvě hodiny cesty od něj. „Rostou tam borovice douglasky,“ popisuje okolí syn známého výtvarníka, „stromy s obrovským průměrem, které dosahují výšky šedesát až sto metrů, a jde o nejseverněji položený deštný prales na světě.“

Do Kanady ani jinam do zahraničí jsem vůbec nechtěl. Chodil jsem na gymnázium v Praze a už jsem i věděl, co chci dělat dál. Studovat architekturu. Navíc jsem tu měl kamarády. Prostě mě to doma bavilo. Jednoho dne ovšem máma – učitelka francouzštiny – hledala na Internetu nějakou stáž pro sebe a úplnou náhodou našla nabídku dvouletého studia na United World College zakončeného mezinárodně uznávanou maturitou.

Rodiče se pro tu možnost nadchli a má vůle šla stranou. Absolvoval jsem psychologický a pak i vědomostní test. Kdo byli Rudí Khmerové, kdy se odehrála genocida ve Rwandě, politické systémy, sloh Národního divadla, Andy Warhol, od všeho něco. Pak následoval pohovor v češtině a angličtině. Uchazečů bylo skoro dvě stě a všichni vypadali, že o to hrozně stojí, ale mně to bylo úplně jedno a nijak jsem se nestresoval. Možná proto jsem nakonec uspěl.

POZOR NA CENOVKY

V Kanadě dá člověk za jídlo daleko víc než u nás. Bochník chleba, za který doma dáte dvacku, stojí víc než sto korun. Zajímavé je, že veškeré ceny jsou uvedeny bez daně, jež je čtrnáct procent. V začátcích mě to dost mátló – konečná cena nákupu byla vždycky vyšší, než jsem si spočítal. Co je proti nám výrazně levnější, to je elektronika a oblečení. Lewisky, za něž bych u nás zaplatil dva tisíce, tam vyjdou v přepočtu na pětistovku.

Školné pro zahraniční studenty bývá kolem patnácti tisíc kanadských dolarů ročně. Na koruny zhruba tři sta tisíc. Moje stipendium ale dělalo dvojnásobek, na každý rok jsem dostával třicet tisíc kanadských dolarů. To mi v pohodě stačilo i na ubytování a stravu. Tím spíš, že většinu roku jsem bydlel na koleji přímo v areálu školy, kde byla i jídelna. Větší náklady pro studenty znamenají jen prázdniny. Ty ovšem mohou strávit s hostitelskou rodinou,

kterou škola sežene. Velká díra do peněženky tedy nehrozí.

OD BANKY DÁL!

Plavba z pevninského Vancouveru na Vancouver Island trvá asi dvě a půl hodiny. Po přeletu z Evropy mě ze všeho nejdřív zarazilo klima. Nejvíce problémů s ním měli spolužáci z Afriky, kteří přijeli v tričku a teplákové soupravě. Já si podle instrukcí přivezl goretexovou bundu a strávil v ní pět měsíců, od listopadu až do března. V zimě sice až na výjimky nesněží, ale zato pořád leje. Vyjasní se nanejvýš tak dva dny v měsíci.

Ptal jsem se lidí, proč tam žijí. Říkali, že je tam úžasné léto – a to mohu potvrdit. Začíná už v květnu a pořád svítí sluníčko. Zároveň však vanne i příjemný vítr od moře, takže není úplně vedro. Idylka pro všechny kromě požárníků. Ti v rádiu několikrát denně vyhledávají oblasti, kde se nesmí chodit s otevřeným ohněm, protože požár by mohl sežehnout celý ostrov bez výjimky. Lidé jsou ovšem

velmi disciplinovaní. Když je někde zakázáno kouřit, nikoho ani nenapadne, aby si zapálil.

S klimatem souvisí i další věc, jež mě zarazila. Ohromné množství bezdomovců v ulicích. Do Victoria a Vancouveru se stahují z celé Kanady, protože je to nejvíce na jihu, a pohled na tu bídu uprostřed naleštěných měst, kde by se dalo jít z chodníku, je bizarní. Zvláštní je ale i přístup k problému ze strany politiků. Ti vloni přijali zákon, že se bezdomovci nesmějí pohybovat do třiceti metrů v okolí bank, což má k řešení situace opravdu daleko. Že se takhle bohatá země neumí vypořádat se sociální bídou, z toho jsem měl trochu deprese.

K Eskymákům, respektive Inuitům, se vláda chová poměrně velkoryse. Moje inuitská přítelkyně Lindsay například dostává osm set dolarů měsíčně jen za to, že chodí na vysokou, a nemusí platit školné. Celkové výsledky této politiky jsou ovšem nevalné. Etnikum, v minulosti

tvrdě utlačované, dnes devastují hlavně drogy a alkohol.

MEDVĚDI JABLKA NEJEDÍ

Školu, kam jsem chodil, založil držitel Nobelovy ceny za mír Lester B. Pearson. Podobných škol je po světě několik a život v nich je trochu neobvyklý – podřízený myšlenkám mezinárodního porozumění a zásadě sdílet své zkušenosti s ostatními. Z toho vychází program i skladba studentů. Kromě větší skupiny z domovské země jsou pomalu z celého světa. U nás bylo v každém ročníku sto studentů a celkem šlo o osmdesát devět národností.

Zásada nenechávat si pro sebe, co umím, se uplatňovala i mimo školu. Každé odpoledne s výjimkou úterý, kdy bylo volno (na úkoly), patřilo buď praktickému cvičení, nebo nějaké pomoci potřebným. Jezdili jsme do seniorských domů ve městě, za chronicky nemocnými nebo závislími na alkoholu. Vzhledem k tomu, že umím hrát na klarinet a saxofon, našel jsem uplatnění především ve školní kapele.

Cesty do města byly náročné – půl hodiny pěšky pralesem zabrala jen cesta k autobusové zastávce. Dopravnímu systému však není co vytknout. Pochvalu zasluží i ohleduplní kanadští řidiči. Když někdo nedodržuje rychlost, blokují ho v předjíždění, protože to berou, jako že ohrožuje ostatní, ale jinak jsou mírumilovnost sama. Zažil jsem to na vlastní kůži, když jsem jednou v půjčeném autě zastavil před rušnou křižovatkou a váhal kudy dál. Z auta za mnou místo vzteklého houkání vystoupila řidička a zeptala se, kam potřebuji.

Ohleduplnost je Kanadánům

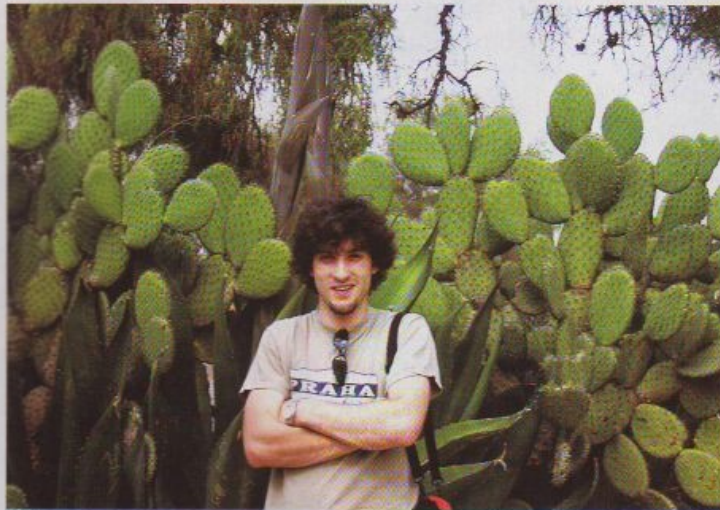

FOTO ARCHIV PETRA SUŠKY

„Čím dál od Quebecu na jih, tím méně Kanadánů se učí francouzsky. Na Vancouver Islandu mluvili všichni anglicky a s učebnicí francouzštiny jsem byl raritou,“ říká Petr Suška.

vlastní i mimo silnice. Když jednou můj kanadský spolužák přehlédl v cestě sloup, začal se omlouvat ještě dřív, než zjistil, do čeho to vlastně vrazil. A co mě naprosto ohromilo, to je jejich třídění odpadu. Třídí se i kovy mezi sebou a také různé druhy papíru, z ovoce se sloupávají nálepky ... Já dostal od své přítelkyně vynadáno i za to, že jsem v lese vyhodil ohryzek od jablka. Víš, jak dlouho tam bude hnit? A co když to přivábí medvěda? Vždyť mu po tom může být špatně!

Pokud jde o Kanadány, těm podle všeho není špatně po ničím. Kanadská kuchyně si vzala z britské i americké to nejhorší – hitem jsou hamburgry a fish and chips. Pokud nejsou obyvatelé vegetariáni, což bývá docela často, korunu jim ještě zvláštními stravovacími návyky, v jejichž rámci jsou schopni zapíjet klo-

básky mlékem, polévat slané fazole javorovým sirupem a podobně.

SVĚT NOVÝMA OČIMA

Vyrůstal jsem v Praze, která je architektonický skvost, a odmalička jsem žil mezi uměním. Plácal jsem hlínu u táty v ateliéru, o víkendech jsme chodili po výstavách ... Na Vancouver Islandu nebylo nic z toho, na co jsem byl zvyklý. Asi nejhůř jsem si zvykal na zimu, kdy je pořád zataženo a prší. Proti depresi nejlépe pomáhalo udržet se v pohybu. Příležitostí ke sportu tam byla spousta a já si vybral jachting. Ten se dá provozovat za deště.

Jestli mi pobyt něco vzal, byl to určitý vizuální pohled na svět. Trochu mě to mrzí. Chodil jsem na deskriptivu, na kreslení, malovat, připravoval jsem se na studium architektury. Během těch dvou let jsem s ní ale

ztratil kontakt a škola obrátila mou pozornost spíše k sociálně potřebným.

I když jsem do Kanady nechtěl, nakonec pozitiva převážila. Zažil jsem věci, jaké by se mi doma těžko přihodily, osamostatnil jsem se a trochu odpoutal od závislosti na rodičích, změnil jsem i názor na vlastní budoucnost. Místo návratu k architektuře jsem se přihlásil na Queen's University v Kingstonu, kde studuje i moje přítelkyně, na obory mezinárodní politika a mezinárodní rozvoj. Myslím, že pomoc třetímu světu je aktuální téma a tímhle způsobem mohu společnosti přispět víc.

OBČANSTVÍ ZA PRÁCI

K zážitkům, které by si člověk na Vancouver Islandu neměl nechat ujít, patří návštěva indiánské rezervace. Podobně jako v USA také v kanadských rezervacích platí trochu jiné zákony než ve zbytku Kanady. Smějí se tam například provozovat kasina a podél silnic jsou billboardy, jež jinde v Kanadě být nesmějí. K návštěvníkům jsou Indiáni přátelští a v ceně vstupného je zahrnuta i jejich kulinařská specialita – losos uzený na cedrovém dřevě.

K lidem, co se nebojí tvrdé práce, je Kanada velmi přátelská. Kanadáné těžkou práci rádi přenechají jiným, slušně za ni platí a s formalitami nedělají problémy. Pracovní povolení je nutné, ale pokud máte všechny náležitosti, dostanete ho téměř okamžitě. Vláda dokonce nabízí občanství, pokud se zavázete pracovat v nedostatkových profesích delší dobu. Konkrétně se to týká rybolovu a dřevorubectví.

Vlastní zkušenosti z ciziny můžete nabídnout na adrese: zvebil@reflex.cz

INZERCE ▼

AutoCont doporučuje systém Windows® XP Professional.

Jsem pro. OfficePro 2300 SFF

Tichý počítač s možností individuální konfigurace, který si najde místo na každém stole. Navíc s rozsáhlou nabídkou servisních služeb.

- Processor Intel® Core™ 2 Duo E6300 (2 MB cache, 2x 1.86 GHz, FSB 1066MHz, 65W)
- originální Microsoft® Windows® XP Professional CZ
- dvoukanálová paměť 512MB
- pevný disk 80GB SATA 8MB cache
- mechanika DVD
- síťová karta 10/100 Mbit
- záruka 3 roky

15 990 Kč*

www.autocont.cz

Objednejte on-line a doprava je ZDARMA

infolinka 596 152 22

Volejte v pracovních dnech mezi 8:00 a 17:00

AutoCont

Výroba: AT Compu s.r.o., distribuce: AT Computers, a.s.

*Uvedená cena je bez DPH. Cena s DPH: 19 029 Kč

Core Inside, Intel Core, Intel jsou označeními výrobků/služeb nebo ochrannými známkami společnosti Intel Corporation, případně jejich dceřiných společností ve Spojených státech a ostatních zemích